

O D P O W I E D Z I

KONKURS HISTORYCZNY dla uczniów gimnazjów – e t a p w o j e w ó d z k i

**Demokracja: geneza – rozwój – współczesność. Wybrane zagadnienia
z historii starożytnej oraz dziejów I, II i III Rzeczypospolitej**

Zadanie 1. **Rzeczpospolita w XVI w.** max. **5 p.**

Uzupełnij:

Akt konfederacji warszawskiej poprzedziła ugoda zawarta w 1570 r. w Sandomierzu -1 p między luteranami -1p, kalwinami -1 p, braćmi czeskimi -1 p. (w przypadku gdy uczeń wymieni katolików otrzymuje 0 p.)

Uważana za najstarszy akt ekumeniczny w Europie nie objęła jednak Arian / braci polskich -1p,

Zadanie 2. **Europa w XVI w.** max. **10 p.**

a.) Zanim doszło do zawarcia w . . . 1555 r. -1 p. pokoju augsburskiego miała miejsce na terenie Cesarstwa Niemieckiego (może być Niemiec) . . . -1 p. . . wojna domowa między katolikami i protestantami . . -1 p. Również traktat zawarty w Augsburgu nie gwarantował pełnej tolerancji religijnej ale wprowadzał zasadę *cuius regio, ...* – . . . czyj . kraj . tego . religia . -1 p.

podaj przyjętą zasadę w języku polskim

b.) Zanim doszło w . 1598 . r. -1 p. do wydania edyktu nantejskiego gwarantującego . .ograniczoną tolerancję . -1 p. . . miały miejsce we Francji krwawe konflikty religijne między katolikami i . . . kalwinami . . -1 p. / . hugenotami . . -1 p. . . Symbolem nietolerancji stały się (podaj nazwę wyznania protestanckiego oraz określenie używane we Francji) krwawe wydarzenia w . 1572 . . -1 p. r. w Paryżu – tzw. Noc . Świętego Bartłomieja . -1 p..

Zadanie 3. **Rzeczpospolita w XVI w.** max. **4 p.**

W 1573 r. w katedrze Notre Dâme padły słowa: „*Si non iurabis, non regnabis*”.

- wyjaśnij znaczenie (sens) słów Jeżeli nie (za)przysięgniesz, nie będziesz panował 1 p.
- kto te słowa wypowiedział ?
przedstawiciel Rzeczypospolitej lub poseł polski lub, Jan Zborowski 1 p.
- do kogo zostały skierowane ? Henryka Walezego / królowicza Henryka 1 p.

Podobna sytuacja powtórzyła się w Katedrze na Wawelu, kiedy marszałek wielki koronny Jan Firlej, położył rękę na koronie Piastów i Jagiellonów

- do czego Henryk został w ten sposób dwukrotnie zmuszony
do zaprzysiężenia pokoju religijnego lub zagwarantowania wolności religijnej w Polsce 1 p.

Zadanie 4. Rzeczpospolita XVI w. max. 5 p.**Uzupełnij: Jaki charakter miały artykuły henrykowskie (co określały)**

..... podstawowe zasady ustroju Rzeczypospolitej 1 p.

Wymień najważniejsze zasady, które znalazły się w artykułach henrykowskich:

- wolna elekcja 1 p.
- konieczność zwoływania Sejmu co dwa lata 1 p.
- niepodejmowanie przez króla decyzji w sprawach polityki wewnętrznej (niezwoływanie pospolitego ruszenia, nienakładanie podatków) i zagranicznej (wypowiadanie wojny) bez zgody Sejmu 1 p.
- prawo wypowiedzania przez szlachtę posłuszeństwa królowi gdyby nie przestrzegał praw i przywilejów szlacheckich 1 p.

Zadanie 5. Rzeczpospolita XVI-XVII w. max. 7 p.**Zaznacz znakiem „X” zdania prawdziwe**Sejm konwokacyjny zwoływany przez interrexa dokonywał wyboru króla Sejm konwokacyjny zwoływany przez interrexa przygotowywał elekcję króla Sejm konwokacyjny zwoływany przez interrexa przygotowywał pacta conventa Na sejmie skonfederowanym nie obowiązywała zasada liberum veto Na sejmie skonfederowanym uchwały zapadały większością głosów Sejm Czteroletni (Wielki) miał charakter sejmu skonfederowanego Sejm eksordynaryjny zwoływany był zwoływany od schyłku XVI w. co dwa lat na 6 tygodni Sejm eksordynaryjny zwoływany był przez króla w razie potrzeby, zwykle na dwa tygodnie W Sejmie eksordynaryjnym uchwały zapadały większością głosów Sejm walny był zwoływany od schyłku XVI w. co dwa lat na 6 tygodni *Za każde błędnie zaznaczone zdanie otrzymujesz punkt ujemny***Zadanie 6. Władcy elekcyjni max. 3 p.****Wymień trzech pierwszych władców elekcyjnych, którzy złożyli przysięgę na artykuły**

- henrykowskie:**
- Henryk Walezy 1 p.
 - Stefan Batory 1 p.
 - Zygmunt III Waza 1 p.

Zadanie 7.**Sejm Wielki w latach 1788-1790**max. **9 p.**

W początkowym okresie obrad Sejmu Wielkiego zanim doszło do porozumienia zwolenników reform istniały trzy obozy polityczne. Scharakteryzuj obozy polityczne wykorzystując podane określenia. Wpisz odpowiednie litery – mogą się powtarzać.

A – skupiał zwolenników reform w duchu Oświecenia	B – dążył do sojuszu z Prusami	C – przeciwny był sojuszowi z Rosją
D – skupiał przeciwników reform, zwolenników złotej wolności szlacheckiej liberum veto	E – występował przeciwko wzmocnieniu władzy króla	
F – występował przeciwko wzmocnieniu władzy centralnej, dążył do sojuszu z Rosją	G – dążył do przeprowadzenia reform w oparciu o sojusz z Rosją	
stronnictwo patriotyczne	stronnictwo królewskie (dworskie)	stronnictwo hetmańskie
A B C E	A G 	D E F ...

Otrzymujesz maksymalnie 9 punktów, niektóre pola pozostają puste.
Otrzymujesz minus jeden punkt za każdą błędnie wpisaną literę.

Zadanie 8.**II Rzeczpospolita**max. **6 p.**

Spośród fragmentów konstytucji zaznacz „X” te, które pochodzą z Konstytucji marcowej z 1921 r. (pozostałe pochodzą z Konstytucji kwietniowej z 1935 r.)

<i>Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu</i>	X
<i>Organami Państwa, pozostającymi pod zwierzchnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej, są: Rząd, Sejm, Senat, Siły Zbrojne, Sądy, Kontrola Państwowa.</i>	...
<i>Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje władzę wykonawczą przez odpowiedzialnych przed Sejmem ministrów i podległych im urzędników.</i>	X
<i>Nie ma ustawy bez zgody Sejmu, wyrażonej w sposób regulaminowo ustalony.</i>	X
<i>Organami Narodu w zakresie ustawodawstwa są Sejm i Senat...</i>	X
<i>Prezydent Rzeczypospolitej może rozwiązać Sejm za zgodą 3/5 ustawowej liczby członków Senatu. Równocześnie w obu wypadkach z samego prawa rozwiązuje się Senat.</i>	X
<i>Polskie jest wspólnym dobrem wszystkich obywateli.</i>	...
<i>Każdy akt rządowy Prezydenta [...] wymaga dla swej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów i właściwego ministra, którzy przez podpisanie aktu biorą zań odpowiedzialność.</i>	X
<i>Na czele Państwa stoi Prezydent Rzeczypospolitej. Na Nim spoczywa odpowiedzialność wobec Boga i historii za losy Państwa.</i>	...

Za każde błędnie zaznaczone zdanie otrzymujesz punkt ujemny

Zadanie 9. **Okres II wojny światowej** max. **5 p.**

Które z wymienionych stronnictw tworzyły rząd polski na obczyźnie, albo w kraju wchodziły w skład Politycznego Komitetu Porozumiewawczego / Krajowej Reprezentacji Politycznej.

Podaj pełne nazwy tych stronnictw politycznych.

SL (RL-„Roch”), PPS -WRN, PS, N-LOW, ZD, ONR „Szaniec”,
ChOW „Racławice”, PPR, SD, RNR „Falanga” SN, SP,

Stronnictwo Ludowe

Polska Partia Socjalistyczna

Stronnictwo Pracy

Stronnictwo Narodowe

Polscy Socjaliści

Zadanie 10. **Okres II wojny światowej** max. **7 p.**

Wymień cywilne formy walki z okupantem np.

Cywilne formy walki stosowane przez Polskie Państwo Podziemne: wywiad i kontrwywiad, sabotaż, „mały sabotaż”, wydawanie prasy konspiracyjnej – propaganda, tajne nauczanie, organizowanie ucieczek z obozów i więzień, pomoc ukrywającym się (w tym Żydom) uciekinierom i wysiedlonym, karanie chłostą, kobiet ogoleniem głowy) za zachowywania „niegodne Polaka”, dokumentowanie zniszczeń i zbrodni okupanta. Cywilne formy walki powstałe w sposób spontaniczny: bierny opór (mało wydajna praca, niechętnie, z opóźnieniem wykonywanie zarządzeń okupanta), „czarny rynek” (nielegalny handel), „szeptana propaganda”.

Zadanie 11. **postanowienia „okrągłego stołu”** max. **2 p.**

Zaznacz znakiem „X” zdania prawdziwe

... wolne i demokratyczne wybory do sejmu i senatu, ustanowienie urzędu prezydenta, legalizacja NSZZ „Solidarność”

...legalizacja NSZZ „Solidarność”, przeprowadzenie wyborów do Sejmu (zagwarantowanie stronie rządowej 65% mandatów) i Senatu (w pełni wolne i demokratyczne)

...legalizacja NSZZ „Solidarność”, przeprowadzenie wyborów do Sejmu (zagwarantowanie PZPR 65% mandatów) i Senatu (w pełni wolne i demokratyczne)

... ustanowienie stanowiska prezydenta (m.in. możliwość weta wobec ustaw Sejmu, które ten mógł odrzucić większością 60% głosów)

... ustanowienie stanowiska prezydenta (szeroki zakres kompetencji – m.in. możliwość weta wobec ustaw Sejmu, które ten mógł odrzucić większością 2/3 głosów)

Za każde błędnie zaznaczone zdanie otrzymujesz punkty ujemne

Zadanie 12.

– 1989 r. –

max. **8 p.**

Spośród osób, które odgrywały kluczową rolę podczas wstępnych negocjacji w Magdalence oraz obrad „okrągłego stołu” **zaznacz znakiem „ X ” te które reprezentowały stronę opozycyjno-solidarnościową i kościelną**

Władysław Frasyniuk	☒	Alojzy Orszulik	☒
Wojciech Jaruzelski	☐	Bronisław Geremek	☒
Tadeusz Mazowiecki	☒	Aleksander Kwaśniewski	☐
Stanisław Ciosek	☐	Lech Wałęsa	☒
Jacek Kuroń	☒	Czesław Kiszczak	☐
Zbigniew Bujak	☒	Tadeusz Gocłowski	☒

Za każde błędnie zaznaczone nazwisko otrzymujesz minus jeden punkt

Zadanie 13.**Wydarzenia z lat 1989-1991**max. **5 p.**

Które wydarzenie polityczne miało miejsce jako pierwsze: A czy B. Wpisz odpowiednią literę.

A	pierwsze wolne i demokratyczne wybory do Sejmu i Senatu	B	wybór Wałęsy na prezydenta	B
A	powstanie pierwszego niekomunistycznego rządu	B	wybór Jaruzelskiego na prezydenta	B
A	wybory z 4 czerwca 1989 r.	B	powstanie rządu Tadeusza Mazowieckiego	A
A	przyjęcie przez Sejm tzw. planu Balcerowicza	B	pierwsze wolne i demokratyczne wybory do Sejmu i Senatu	A
A	przywrócenie dawnej nazwy państwa – Rzeczpospolita Polska oraz godła – orzeł w koronie	B	wybór Wałęsy na prezydenta	A

Zadanie 14. **Konstytucja III Rzeczypospolitej** max. **5 p.**

Uzupełnij:

Konstytucja III Rzeczypospolitej została uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe 2 kwietnia 1997 r. (1p.) większością 461 przeciwko 40 . (1p.) przy 6 wstrzymujących się. Po referendum w którym . .55 % (1p.) głosujących opowiedziało się za konstytucją i podpisaniu przez prezydenta weszła w życie w październiku tego samego roku.

Ograniczała władzę prezydenta na rzecz premiera (sejmu, parlamentu) (2 p.) wzmacniając **parlamentarno-gabinetowy system władzy** w Polsce.

Zadanie 15. **III Rzeczpospolita** max. **10 p.**

Najważniejsze siły polityczne w parlamencie Rzeczypospolitej w latach 1989-1997 r.

Podaj pełne nazwy:

AWS – Akcja Wyborcza . . Solidarność	1 p
BBWR – Bezpartyjny Blok Wspierania . . Reform	1 p
KLD – Kongres Liberalno – Demokratyczny	
KPN – Konfederacja Polski . . Niepodległej	1 p
OKP – Obywatelski Klub Parlamentarny	
PC – Porozumienie . . Centrum	1 p
PSL – Polskie Stronnictwo . . Ludowe	1 p
PZPR – Polska Zjednoczona Partia . . Robotnicza	1 p
ROP – Ruch Odbudowy Polski, SD – Stronnictwo Demokratyczne	
SdRP – Socjaldemokracja Rzeczypospolitej Polskiej	
SLD – Sojusz Lewicy . . Demokratycznej	1 p
UD – Unia Demokratyczna, UP – Unia Pracy	
UW – Unia Wolności	1 p
WAK – Wyborcza Akcja . . Katolicka	1 p
ZSL – Zjednoczone Stronnictwo . . Ludowe	1 p

Zadanie 16. **Uzupełnij:** max. **6 p.**

Polska przystąpiła do NATO w. . . 1999 . . r. razem z . . . **Węgrami** i . . **Czechami**

(*podaj nazwy państw*)

Z dniem 1 maja 2004. r. Polska razem z . 9 innymi państwami stała się członkiem Unii Europejskiej – wspólnoty europejskiej liczącej od tego dnia . 25 . państw.

Obecnie Unia Europejska liczy 27 państw.

Zadanie 17. Konstytucje Rzeczypospolitejmax. **3 p.****Z jakiej konstytucji pochodzą preambuły – wpisz odpowiednie litery:**

A – z Konstytucji 3 maja, **B** – z Konstytucji marcowej 1921,
C – z Konstytucji kwietniowej 1935, **D** – z Konstytucji III Rzeczypospolitej

W trosce o byt i przyszłość naszej Ojczyzny, odzyskawszy [...] możliwość suwerennego i demokratycznego stanowienia o Jej losie, my, Naród Polski - wszyscy obywatele Rzeczypospolitej, zarówno wierzący w Boga będącego źródłem prawdy, sprawiedliwości, dobra i piękna, jak i nie podzielający tej wiary, a te uniwersalne wartości wywodzący z innych źródeł...

.D.

My, Naród Polski, dziękując Opatrzności [...], wspominając z wdzięcznością męstwo i wytrwałość ofiarnej walki pokoleń, które najlepsze wysiłki swoje sprawie niepodległości bez przerwy poświęcały, [...], dobro całej, zjednoczonej i niepodległej Matki-Ojczyzny mając na oku, a pragnąc jej byt niepodległy, potęgę i bezpieczeństwo oraz ład społeczny [...], pragnąc zarazem zapewnić rozwój wszystkich jej sił moralnych i materialnych [...] wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej równość, a pracy poszanowanie, należne prawa i szczególną opiekę Państwa zabezpieczyć - tę oto Ustawę Konstytucyjną na Sejmie Ustawodawczym Rzeczypospolitej Polskiej uchwalamy i stanowimy.

.B.

W imię Boga, w Trójcy Świętej jedyne.

[...] Uznając, iż los nas wszystkich od ugruntowania i wydoskonalenia konstytucji narodowej jedynie zawisł, długim doświadczeniem poznawszy zadawnione rządu naszego wady, a chcąc korzystać z pory, w jakiej się Europa znajduje [...] wolni od hańbiących obcej przemocy nakazów, ceniąc drożej nad życie, nad szczęśliwość osobistą, egzystencję polityczną, niepodległość zewnętrzną i wolność wewnętrzną narodu, którego los w ręce nasze jest powierzony, [...] mimo przeszkód, które w nas namiętności sprawować mogą dla dobra powszechnego, dla ugruntowania wolności, dla ocalenia Ojczyzny naszej i jej granic z największą stałością ducha, niniejszą konstytucję uchwalamy i tę całkowicie za świętą, za niewzruszoną deklarujemy...

.A.**SUMA UZYSKANYCH PUNKTÓW: . . max 100 . . .**